

*УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ТА
ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ
АГРОПРОМИСЛОВОГО
ПІДПРИЄМСТВА*

(НА ПРИКЛАДІ ТОВ «КОТЮЖАНИ ЗЕРНО»)

Керівник: к.е.н., доц. Стасюк Н.Л.

Розробив: ст. гр. МОф-15 сп.

Крентовський Я.М.

МЕТОЮ дипломної роботи є розробка теоретико-методичних засад і практичних рекомендацій щодо управління прибутковістю та платоспроможністю підприємства з врахуванням організаційних та економічних підходів до удосконалення механізмів регулювання.

ОБ'ЄКТОМ досліджень є процеси управління прибутковістю та платоспроможністю підприємств.

ПРЕДМЕТОМ дослідження є система управління прибутковістю та платоспроможністю підприємства, що забезпечує використання внутрішніх можливостей зростання і досягнення конкурентних переваг на основі сформованого механізму.

До основних **ЗАВДАНЬ** ДР слід віднести такі:

- дослідити економічну сутність та завдання управління прибутковістю підприємства;
- дослідити економічну сутність управління платоспроможністю підприємства;
- розробити методiku проведення аналізу прибутковості та платоспроможності фінансової діяльності підприємства;
- провести загальну характеристику ТОВ «Котюжани зерно»;
- проаналізувати основні показники фінансової діяльності ТОВ «Котюжани зерно» та провести аналіз прибутковості та платоспроможності фінансової діяльності;
- розробити методи та підходи до підвищення ефективності управління прибутковістю та платоспроможністю та економічно обґрунтувати оптимізацію прибутку підприємства.

Прибуток є об'єктом управління у фінансовому менеджменті, показником ефективності діяльності підприємства й під час змін зовнішніх умов господарювання необхідно робити зміни в організації управління прибутком, які відповідають новим умовам.

Головною метою політики управління прибутком є забезпечення збільшення добробуту власників підприємства, яка повинна забезпечувати одночасно гармонізацію інтересів власників підприємства з інтересами держави. Виходячи з головної мети, система управління прибутку дає змогу вирішувати такі завдання як забезпечення максимізації розміру прибутку, забезпечення оптимальної пропорційності між рівнем прибутку і рівнем ризику, забезпечення постійного зростання ринкової вартості підприємства, забезпечення ефективності програм участі персоналу щодо прибутку тощо.

Основними завданнями управління прибутком підприємства є:

1. Виявлення резервів збільшення прибутку за рахунок виробничої діяльності, інвестиційних і фінансових операцій.
2. Виявлення резервів нарощування прибутку за рахунок оптимізації постійних і змінних витрат, обґрунтування облікової політики підприємства, цінової політики, податкової політики.
3. Оцінювання прибутковості виробничої і комерційної діяльності.
4. Визначення підприємницького ризику.
5. Зміцнення конкурентних позицій підприємства за рахунок підвищення ефективності розподілу і використання прибутку.
6. Забезпечення максимізації розміру прибутку в межах можливостей ресурсного потенціалу підприємства та обмежень ринкової кон'юнктури.
7. Забезпечення оптимальної пропорційності між рівнем прибутку та допустимим рівнем ризику.
8. Забезпечення високої якості сформованого прибутку.
9. Забезпечення виплати високого рівня доходу власникам підприємства.
10. Забезпечення формування достатнього обсягу фінансових ресурсів за рахунок прибутку відповідно до завдань розвитку підприємства в довгостроковому періоді.
11. Забезпечення постійного зростання ринкової вартості підприємства.

Отже, прибуток підприємства є важливою економічною категорією, так як він є кінцевою метою діяльності будь-якого підприємства. Тому дуже важливо під час стратегічного планування врахувати всі чинники і аспекти подальшого розвитку для повного і обґрунтованого визначення величини прибутку і забезпечення його певного рівня. Система управління прибутком має бути органічно інтегрована із загальною системою управління підприємством, так як прийняття управлінських рішень у будь-якій сфері діяльності підприємства прямо або опосередковано впливає на рівень прибутку, який в свою чергу є основним джерелом фінансування розвитку підприємства та зростання доходів його власників і працівників.

Прибуток у класичному розумінні являє собою різницю між ціною товару і затратами на виробництво товару – його собівартістю. Саме таке розуміння прибутку закладене в усіх законодавчих актах України, крім законодавства про оподаткування прибутку. Такий показник, безумовно, в більший мірі характеризує якість господарювання підприємства, саме він реальний і з точки зору спроможності підприємства відраховувати частину прибутку до бюджету.

Фінансовим підсумком господарської діяльності будь-якого підприємства є його прибутковість, що характеризується абсолютними та відносними показниками.

Абсолютним показником прибутковості є сума прибутку. Відносний показник прибутковості – це рівень рентабельності.

Таким чином, прибуток підприємства є найважливішим джерелом саморозвитку підприємства, підвищення його технічного рівня та основним захисним механізмом, що запобігає підприємству від загрози банкрутства. Слід відзначити, що функція управління прибутком повинна забезпечити одержання такого фінансового результату, який у подальшому дозволить підприємству реалізувати свою стратегію, досягти поставлених цілей, забезпечуючи економічний ріст і розвиток підприємства.

Під платоспроможністю підприємства розуміють його здатність в строк і в повному обсязі задовольняти платіжні вимоги постачальників техніки і матеріалів відповідно за господарськими договорами, повертати кредити, проводити оплату праці персоналу, вносити платежі в бюджет.

Платоспроможність надає позитивний вплив на виконання виробничих планів і забезпечення потреб виробництва необхідними ресурсами. Тому платоспроможність спрямована на забезпечення планомірного надходження і витрачання грошових ресурсів, виконання розрахункової дисципліни, досягнення раціональних пропорцій власного і позикового капіталу і найбільш ефективного його використання.

Щоб вижити в умовах ринкової економіки і не допустити банкрутства підприємства, потрібно добре знати, як керувати фінансами, якою повинна бути структура капіталу по складу і джерелам утворення, яку частину повинні займати власні кошти, а яку – позикові.

Головна мета аналізу платоспроможності – своєчасно виявити і усунути недоліки у фінансовій діяльності і знаходити резерви покращення фінансових можливостей підприємства.

Аналіз платоспроможності підприємства здійснюють шляхом порівняння наявності та надходження коштів з платежами першої необхідності. Розрізняють поточну і очікувану (перспективну) платоспроможність.

Поточна платоспроможність визначається на дату складання балансу. Підприємство вважається платоспроможним, якщо у нього немає простроченої заборгованості постачальникам, за банківськими позичками та інших розрахунках.

Очікувана (перспективна) платоспроможність визначається на конкретну майбутню дату шляхом порівняння суми його платіжних засобів з терміновими (першочерговими) зобов'язаннями підприємства на цю дату.

Так, Е.І. Уткін, А.Д. Шеремет, А.В. Грачов платоспроможність визначають як здатність підприємства виконувати свої зобов'язання. В.В. Ковальов подає наступне твердження цього поняття: «Платоспроможність – наявність у підприємства грошових ресурсів, достатніх для розрахунків за кредиторською заборгованістю, яка потребує негайного погашення».

Е.І. Уткін визначає, що «одним із найважливіших критеріїв фінансового стану підприємства є оцінка його платоспроможності, під якою розуміють здатність підприємства вчасно й повністю розраховуватися за своїми довгостроковими зобов'язаннями». На нашу думку, слід розглядати не лише довгострокові зобов'язання, але й короткострокові, адже вони становлять значну частину від суми усіх платежів і визначально впливають на платоспроможність підприємства .

Найвдалішим є визначення А.Д. Шеремета, який поєднав попередні точки зору: «... платоспроможність підприємства визначається як здатність покриття усіх зобов'язань підприємства усіма активами». Це визначення порівняно з іншими, на наш погляд, точніше, оскільки включає усі види зобов'язань і вказує за допомогою чого досягається кінцевий результат. Однак, повним його не можна визнати через те, що воно не враховує необхідність забезпечення діяльності підприємства, тобто відтворювального процесу.

Отже, проаналізувавши попередні твердження, платоспроможність підприємства – це його здатність у повному обсязі й у визначений термін розрахуватися за своїми зобов'язаннями за допомогою грошових ресурсів та інших активів та спроможність здійснювати безперервну фінансово-господарську діяльність.

Але, на жаль, більша частина підприємств характеризується низькою платоспроможністю, основними причинами якої є помилкове визначення плану виробництва; втрата ефективних каналів збуту; неефективне використання трудових і матеріальних ресурсів; низька забезпеченість підприємства власними оборотними засобами; інфляційні процеси; податкова політика .

Тому, для забезпечення високого рівня платоспроможності та ліквідності підприємства потрібно постійно здійснювати аналіз господарської діяльності, який полягає у вивченні балансу підприємства за активом та пасивом, оцінці фінансових результатів і напрямків використання прибутку, а також виконання таких завдань як забезпечення підприємства необхідною кількістю оборотних засобів, виборі оптимальної структури капіталу та ефективних і раціональних напрямків його використання, розробка поточних і перспективних планів розвитку підприємства та здійснення контролю за їх виконання, з врахуванням всіх можливих ризиків в сьогоденних ринкових умовах.

II розділ

Аналіз проведено на основі фінансової звітності Товариства з обмеженою відповідальністю «Котюжани зерно».

Підприємство зареєстроване за адресою: 23441, Вінницька обл., Мурованокуриловецький р-н, с. Обухів, вул. Залізнодорожня, 12.

Основною послугою є зберігання та заготівля зерна, оптова торгівля зерном.

Основним каналом збуту ТОВ «Котюжани зерно» є сільгосптоваровиробники та комерційні структури, з якими укладаються договори на виконання робіт, послуг.

Таблиця 2.1 – Абсолютні показники роботи ТОВ «Котюжани зерно»

Показник	2012 рік	2013 рік	2014 рік	Абсолютна зміна	Темп приросту, %
Загальна вартість майна, тис. грн.	14621	14261	14224	-397	-2,71
Необоротні активи, тис. грн.	7234,5	7492	7869,5	635	8,77
Оборотні активи, тис. грн.	6965,5	6769	6354,5	-611	-8,77
Власний капітал, тис. грн.	12075,5	12598	13041,5	966	7,99
Залучений капітал, тис. грн.	2545,5	1663	1182,5	-1363	-53,54
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, тис. грн.	8976	10256	10971	1995	22,23
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	6302	9264	7475	1173	18,61
Валовий прибуток, тис. грн.	2674	992	3496	822	30,74
Чистий прибуток, тис. грн.	1725	-680	2067	-69	-3,23
Прибуток від інвестиційної діяльності	112	75	2047	-89	-4,17
Прибуток від фінансової діяльності	26	130	1567	-158	-9,16
Прибуток від операційної діяльності	4	517	739	627	559,82
Фондовіддача	1,38	1,5	38	12	46,15
Фондоємність	0,72	0,66	647	643	16075
Матеріаломісткість	0,745	0,64	1,45	0,07	5,07

II розділ

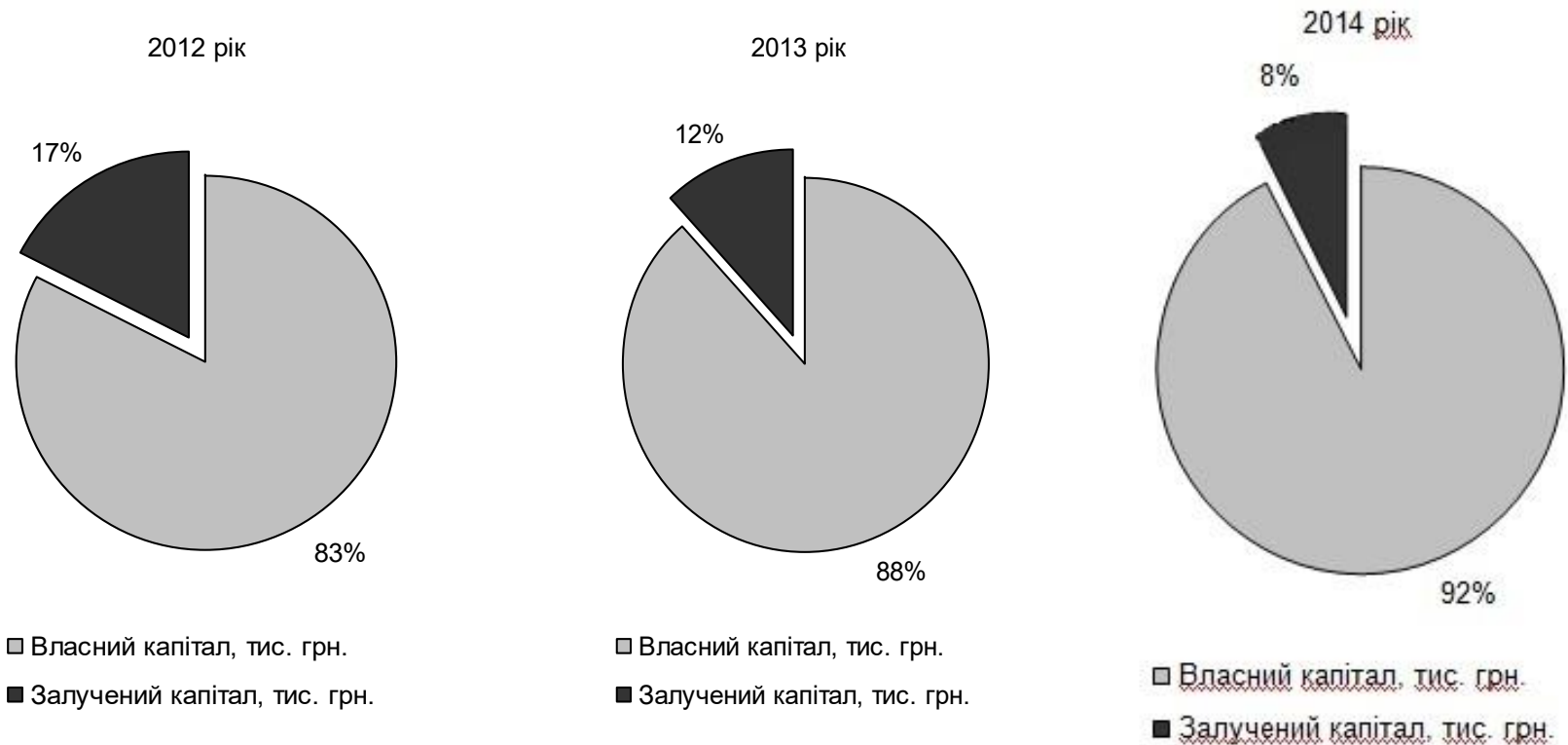

Рисунок 2.1 – Динаміка складу джерел фінансування діяльності ТОВ «Котюжани зерно» протягом 2012-2014рр.

Таблиця 2.2 – Аналіз фінансових показників діяльності ТОВ «Котюжани зерно»

Показник	2012 рік	2013рік	2014рік	Абсолютна зміна	Темп прир., %
Коефіцієнт оборотності активів	0,61	0,72	0,75	0,14	22,95
Коефіцієнт оборотності КЗ	2,63	6,07	6,82	4,19	-53,54
Коефіцієнт оборотності ДЗ	1,52	2,18	5,81	1995	159,32
Строк погашення КЗ, днів	240	167	54	-186	-77,5
Строк погашення ДЗ, днів	139	60	63	-76	-54,68
Коефіцієнт оборотності матеріал. запасів	6,33	16,67	8,85	2,52	39,81
Коефіцієнт оборотності основних засобів	1,37	1,5	1,4	0,03	2,19
Коефіцієнт мультиплікації	1,21	1,13	1,09	-0,12	-9,92
Коефіцієнт фінансової стійкості	12,13	22,68	15,43	3,31	27,29
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,49	0,42	0,006	-0,484	-98,78
Коефіцієнт фінансового левериджу	0,38	0,42	0,40	0,02	5,26

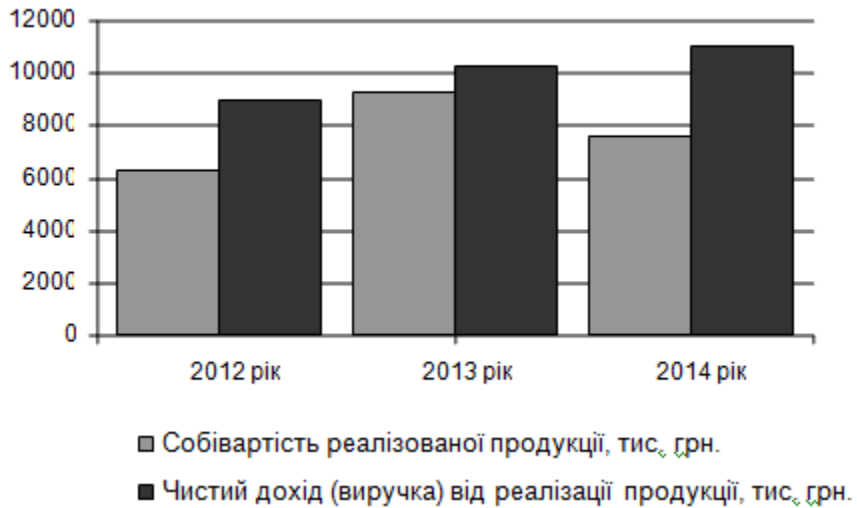

Рисунок 2.2 – Динаміка чистого доходу (виручки) від реалізації та собівартості ТОВ «Котюжани зерно» протягом 2012-2014рр.

Рисунок 2.3 – Динаміка чистого прибутку ТОВ «Котюжани зерно» протягом 2012-2014 рр.

Таблиця 2.3 – Аналіз показників рентабельності ТОВ «Котюжани зерно»

Показник	2012 рік	2013рік	2014рік	Абсолютна зміна	Темп прир., %
Коефіцієнт операційної рентабельності	20,43	-3,41	18,84	-1,59	-7,78
Коефіцієнт загальної рентабельності	20,43	-3,41	18,84	-1,59	-7,78
Коефіцієнт чистої рентабельності	16,5	-6,63	14,47	-2,03	-12,30
Коефіцієнт рентабельності витрат	42	11	47	5	11,90
Коефіцієнт рентабельності реалізованої продукції	19,22	-6,63	14,47	-4,75	-24,71
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	14,28	-5,4	12,17	-2,11	-14,78
Коефіцієнт рентабельності залученого капіталу	67,77	40,9	134,20	66,43	98,02
Коефіцієнт рентабельності активів	11,8	-4,76	11,16	-0,64	-5,42
Коефіцієнт рентабельності виробничого потенціалу	22,8	-9,2	18,94	-3,86	-16,93
Коефіцієнт рентабельності оборотних активів	24,76	-10,04	24,97	0,21	0,85
Коефіцієнт рентабельності необоротних активів	23,55	-9,08	20,17	-3,38	-14,35

Таблиця 2.4– Аналіз показників ліквідності ТОВ «Котюжани зерно»

Показник	2012 рік	2013рік	2014рік	Абсолютна зміна	Темп прир., %
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,03	0,05	0,08	0,05	166,66
Коефіцієнт швидкої ліквідності	2,49	3,12	1,75	-0,74	-29,72
Коефіцієнт поточної ліквідності	2,9	4,4	5,8	2,9	100

Таблиця 2.35– Початкові дані для прогнозування банкрутства підприємства за моделлю Альтмана

Показник	Алгоритм розрахунку	Значення		
		2012	2013	2014
Частка оборотних засобів в активах	$K_{об} = \frac{\phi.1, p.260}{\phi.1, p.280}$	0,48	0,47	0,45
Рентабельність активів за нерозподіленим прибутком	$K_{нп} = \frac{\phi.1, p.350}{\phi.1, p.280}$	0,23	0,27	0,30
Рентабельність активів за прибутком від реалізації	$K_p = \frac{\phi.2, p.170}{\phi.1, p.280}$	0,14	-0,02	0,14
Коефіцієнт покриття	$K_n = \frac{\phi.1, p.(300 + 310)}{\phi.1, p.620}$	1,54	2,40	3,37
Віддача активів	$K_{са} = \frac{\phi.2, p.035}{\phi.1, p.280}$	0,61	0,72	0,77

Рисунок 3.1 – Організаційна структура ТОВ «Котюжани зерно»

Таблиця 3.1 – Розрахунок показників для проведення факторного аналізу рентабельності власного капіталу

Показник	Значення		
	2012 рік	2013 рік	2014 рік
Рентабельність продажу (а)	0,19	-0,07	0,14
Коефіцієнт фінансового левериджу (б)	1,21	1,13	0,006
Коефіцієнт поточної заборгованості (в)	0,16	0,11	0,08
Коефіцієнт покриття (г)	2,9	4,4	5,8
Коефіцієнт оборотності оборотних активів (д)	1,29	1,51	1,73
Коефіцієнт рентабельності	0,143	-0,053	0,120

Таблиця 3.2 - Результати факторного аналізу зміни рентабельності

Показник	Вплив	
	за 2012-2013рр.	за 2013-2014рр.
Загальна зміна рентабельності власного капіталу	-0,196	0,67
Рентабельність продажу	-0,188	0,058
Коефіцієнт фінансового левериджу	0,003	-0,115
Коефіцієнт поточної заборгованості	0,015	0,00017
Коефіцієнт покриття	-0,017	0,00014
Коефіцієнт оборотності активів	-0,009	0,000086

Дякую за увагу!!!

